

Віннічук Ольга Василівна
Маркітантов Вадим Юрійович
Чабанов Василь Григорович

Вплив е-технологій на формування відносин влади та громадян у сучасній Україні

УДК 321.7:004:342.34(477)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-4.3>

Віннічук Ольга Василівна
кандидат політичних наук, доцент,
завідувач кафедри політології
та філософії
Кам'янець-Подільського національного
університету імені І.І. Огієнка
вул. Огієнка, 61, Кам'янець-
Подільський, Хмельницька область,
Україна

Маркітантов Вадим Юрійович
кандидат політичних наук,
доцент кафедри політології
та філософії
Кам'янець-Подільського національного
університету імені І.І. Огієнка
вул. Огієнка, 61, Кам'янець-
Подільський, Хмельницька область,
Україна

Чабанов Василь Григорович
кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри політології
та філософії
Кам'янець-Подільського національного
університету імені І.І. Огієнка
вул. Огієнка, 61, Кам'янець-
Подільський, Хмельницька область,
Україна

Вступ. В умовах надшвидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (е-технологій) докорінно змінюються відносини влади та громадян, що своєю чергою потребує якісно нового рівня комунікації.

Сучасні події в світі та Україні, спричинені світовою пандемією, чітко вказують на прогалини у сфері розвитку безпекового простору та демократичних прав і свобод в умовах поспішної глобалізації, зумовлюючи актуалізацію проблеми взаємодії владних структур на різних рівнях та громадян. Таким чином, вважаємо за необхідне проаналізувати політичні процеси в Україні, які сприяли розвитку е-демократії та е-урядування, з метою формування якісно нового рівня довіри громадян до владних структур на соціально-політичному рівні. Адже прозора політична діяльність, відкритість діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, формування ефективного механізму громадського контролю виступають

Обґрунтовано теоретичні основи е-урядування та е-демократії як важливих механізмів, що сприяють підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Електронна демократія в умовах інформаційного суспільства, а також у складних процесах, спричинених світовою пандемією, покликана пристосовувати демократичні процедури до викликів сьогодення, налагоджувати співробітництво громадян із владними інститутами та сприяти розвитку громадянського суспільства, що зумовлює актуалізацію її дослідження.

Метою статті визначено аналіз сучасних демократичних е-технологій як інструментів налагодження відносин між громадянами та владою в сьогоденній Україні. Визначена мета передбачає застосування таких методів, як аналіз і синтез, а також системного та історичного підходів.

Проаналізовано політичні процеси в Україні, які сприяють розвитку е-демократії та е-урядування і забезпечують відкритість діяльності гілок влади. Наголошено на пріоритетності запровадження електронної взаємодії органів державної влади та громадян для державної політики України, що законодавчо обґрунтовано в таких нормативно-правових актах, як Коаліційна угода, Програма діяльності Уряду, Угода про Асоціацію між Україною та ЄС, Стратегія розвитку інформаційного суспільства, Національна програма інформатизації тощо.

Розкрито питання щодо можливостей запровадження електронного голосування як новітньої технології виборчого процесу в Україні. До позитивних аспектів е-голосування варто віднести: економію часу виборців та державних коштів, підвищення підрахунку голосів та точні результати, ефективне керування формулами виборчих систем, зростання рівня участі та явки на виборах, підвищення рівня доступності, відсутність зіпсованих виборчих бюлетенів.

Серед недоліків виділяють: небезпеку кібератак, можливість порушення таємниці голосування, ризик маніпулювання, ймовірність шахрайства, хакерського втручання, обмеження щодо можливості перерахунку тощо.

Розглянуто вжиті урядом заходи щодо перспектив застосування системи електронного голосування. Відзначено активізацію процесів розвитку е-урядування та е-демократії в Україні з 2014 р. Проте, незважаючи на певні прогресивні зрушення, рейтингові позиції України в межах індексу розвитку е-урядування та е-демократії є недостатніми, а амбітні наміри урядовців – і досі багатобічними.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), електронне урядування, електронна демократія, електронне голосування, «держава у смартфоні».

тими ключовими факторами, які допомагають формувати «інформаційно-комунікативний міст» між органами державної влади та громадянами.

Мета та завдання. Мета роботи полягає в аналізі сучасних демократичних е-технологій як інструментів налагодження відносин між громадянами та владою в сучасній Україні.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження були використані наступні методи:

– аналізу та синтезу, на підставі яких було розглянуто теоретичні основи електронного урядування, уточнено такі поняття, як «електронне урядування», «електронна демократія» та «електронне голосування», виділено низку позитивних аспектів електронного голосування та вказано на можливі недоліки його застосування в Україні;

– системний, за допомогою якого електронне урядування та електронну демократію розглянуто як цілісну систему взаємопов'язаних елементів, спрямованих на підвищення ефективності, відкри-

тості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

– історичний, який дозволив простежити процеси поширення механізмів електронного урядування та електронної демократії в сучасній Україні.

Результати. Аналіз джерел та останні дослідження засвідчили, що електронне урядування та електронна демократія є наслідком розвитку демократії як інституту народовладдя. Теоретичні основи формування та розвитку стратегічно важливих для світової спільноти понять електронної демократії та електронного урядування були закладені в другій половині ХХ ст.

Наприкінці ХХ ст. набула популярності теорія кіберпростору Ю. Хабермаса. Дослідник трактував кіберпростір як нову громадську сферу, що являла собою простір вільних обговорень актуальних суспільних проблем, сферу, в якій кожен громадянин може не лише висловитись, а й бути почутим [8].

У 90-х рр. ХХ ст. набула актуальності концепція Г. Рейнгольда про «віртуальне співтовариство». Основна її ідея полягає в тому, що мережі «можуть стати інструментом, який сприяє утворенню необхідного соціального капіталу для зміцнення демократичних цінностей» [4, с. 10].

Концепцію «електронної демократії» варто віднести до тих теорій, які визначають комп'ютерні мережі важливим інструментом функціонування демократичної політичної системи. Прерогативою е-демократії є можливість громадян впливати на специфіку прийняття політичних рішень [7, с. 35].

У західній науковій думці аналізу електронної демократії присвячені праці К. Макнат, М. Кіт-синга, Р. Гібсона, С. Уорда тощо. Одним із теоретиків електронної демократії вважається соціолог і футуролог Й. Масуда, який презентував світу теорію про формування демократії участі на основі інформаційних технологій та етики спільного використання інформації [14].

Естонський науковець Р. Нилвак розглядає електронну демократію крізь призму мережевої демократії. Він запропонував власний механізм діяльності е-демократії, створивши в Естонії «Банк думок», який складався з 544 «майстерень ідей». Учасників цього проєкту автор назвав «мудрецькими з народу» [7, с. 36].

На думку М. Вершиніна, «електронна демократія» – це будь-яка демократична політична система, в якій комп'ютери і комп'ютерні мережі використовуються для виконання найважливіших функцій демократичного процесу, таких як: поширення інформації й комунікація, об'єднання інтересів громадян і прийняття рішень (за допомогою консультацій і голосування) [2, с. 257].

Серед вітчизняних дослідників проблеми розвитку електронного урядування та електронної демократії так чи інакше порушують В. Малиновський,

Н. Грицяк, А. Семенченко, Л. Кочубей, В. Мицишин, П. Жежнич, В. Жовток, Н. Філіпова та інші.

Формування і розвиток інформаційного суспільства в Україні, використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) є неможливими без аналізу становлення «електронної демократії» та «електронного урядування», тобто тих ключових аспектів, які сприяють підвищенню рівня політичної активності громадян, виводять на якісно новий рівень відносин влади та громадян країни.

Електронне урядування (е-урядування) – форма організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням ІКТ для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [5, с. 11].

Електронне урядування передбачає налагодження взаємодії між громадянами та органами державної влади з урахуванням процесів державотворення.

На думку українських дослідників, застосування інструментів електронного урядування сприятиме подоланню важливих проблем української держави, серед яких, зокрема:

- непрозорість, закритість, високий рівень корумпованості органів публічної влади;
- формування механізмів децентралізації, демократичного контролю та участі громадян у розробці та реалізації державної політики;
- повернення довіри громадян до інститутів та посадових осіб публічної влади тощо [5, с. 13].

Саме тому запровадження електронної взаємодії органів державної влади та громадян як складника електронного урядування є одним із важливих пріоритетів державної політики України, яка на сьогодні законодавчо обґрунтована в таких нормативно-правових актах, як Коаліційна угода, Програма діяльності Уряду, Угода про Асоціацію між Україною та ЄС, Стратегія розвитку інформаційного суспільства, Національна програма інформатизації тощо.

Однією з форм прояву електронного урядування є електронна демократія. На думку Ю. Василевича, її варто розглядати як засіб здійснення прямої демократії за допомогою загальних електронних комунікаційних технологій, зокрема мережі інтернет [1, с. 33].

Електронна демократія визначається також як використання ІКТ в якості інструменту, що допомагає встановлювати порядок денний та пріоритети державної політики, виробляти політичні заходи та брати участь в їх впровадженні в консультативній формі (наприклад, за допомогою електронних консультацій або електронного голосування) [10].

Електронна демократія передбачає застосування комп'ютерних технологій для інформування суспільства, обговорення та прийняття суспільно

важливих питань і процес контролю за виконанням ухвалених рішень. Електронна демократія вимагає від усіх сторін суспільних відносин активної участі в розвитку новітніх інструментів та демократичних процедур, які сприятимуть втіленню цієї ідеї.

Застосування нових ІКТ, зокрема мережевої взаємодії, створює широкі можливості для підвищення у громадян активістського типу політичної культури, надаючи їм змогу брати участь у вирішенні важливих політичних питань, підтримці та розвитку демократичного режиму.

Сферою зацікавленості нашого дослідження є е-голосування як альтернатива демократичному волевиявленню громадян на виборчих дільницях у звичному форматі.

Електронне голосування – це термін, який охоплює кілька різних видів використання електронних засобів на виборах для безпосереднього голосування та/або підрахунку голосів. Зазвичай це можуть бути електронні машини для безпосереднього голосування або інші електронні способи реєстрації голосів на виборчій дільниці [6].

Серед позитивних аспектів е-голосування необхідно відзначити: економію часу виборців; економію державних коштів завдяки зменшенню витрат на паперові носії та заощадженню часу працівників дільниць; пришвидшення підрахунку голосів; точні результати через виключення фактору помилок; ефективне керування формулами виборчих систем, що потребують складних процедур підрахунку голосів; зростання рівня участі та явки на виборах, особливо за використання голосування в інтернеті; попередження фальсифікацій на виборчих дільницях; підвищення рівня доступності, наприклад, аудіобюлетені для незрячих виборців, а також голосування в інтернеті для виборців, які не залишають свої оселі, та виборців з-за кордону; відсутність зіпсованих виборчих бюлетенів (система е-голосування дозволяє вносити зміни виборцями до дня підрахунку голосів) тощо [3, с. 8].

Аналізуючи позитивні складники е-голосування, необхідно врахувати, що економія коштів можлива лише в разі виключно електронного голосування, тоді як додавання опції цифрового голосування до паперового насправді збільшить державні витрати та навантаження на членів виборчих комісій.

Серед недоліків е-голосування виділяють: небезпеку кібератак; дилему забезпечення прямого і таємного голосування (ризик «купівлі» голосів та тиску на виборців); неузгодженість законодавчих стандартів для систем е-голосування; можливість порушення таємниці голосування; ризик маніпулювання інсайдерами з розширеним доступом до системи або хакерами ззовні; ймовірність шахрайства за допомогою масштабної маніпуляції невеликою групою інсайдерів; обмеження щодо можливості перерахунку; можливу потребу в додаткових інформаційних кампаніях для виборців [3, с. 9].

Суперечливим також є питання ймовірної недовіри з боку громадськості до виборів у режимі е-голосування, оскільки електронне волевиявлення може позитивно вплинути на політичні процеси завдяки швидкому оприлюдненню результатів та посилити прозорість виборів. Відповідно, прозорість підвищує рівень легітимності виборчого процесу та довіру громадськості до представників політичної влади.

Якщо в країні панує негативний соціально-політичний клімат в аспекті протистояння громадян та провладної еліти, це створює ризики якісного впровадження системи е-голосування навіть за умови, якщо технічні інструменти системи є досить надійними. За професійної діяльності опозиційних сил доволі легко підірвати довіру електорату до е-технологій голосування, зважаючи на низку аргументованих недоліків. За таких умов досить складним видається процес реалізації принципу прозорості системи е-голосування для громадян (виборців).

Досвід різних країн показує різноманітні поєднання та обсяги використання ІКТ. Так, зокрема, у Швеції повністю комп'ютеризовані системи для складання списків виборців, табулювання та оприлюднення результатів поєднуються з паперовою системою голосування, включаючи систему дострокового голосування [12].

У 2014 р. вебсайт Центральної виборчої комісії зазнав DDoS-атак, був зламаний та видав помилкові результати виборів. Для протидії цьому Україні варто було б запозичити досвід Естонії щодо попередження кібератак та запровадити захищену ID-картку. До того ж, е-голосування може бути випробувано у меншому масштабі, наприклад, на додаткових виборах до місцевих рад, праймеріз до парламентських та президентських виборів, тоді як діджиталізація може розпочатися з більш досяжного етапу, наприклад, підрахунку голосів [11].

Заведено вважати, що одним із основних етапів розвитку електронного урядування в Україні є ухвалення Коаліційної угоди парламентських фракцій Верховної Ради України (2014 р.) та Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» (від 12 січня 2015 р.).

Згідно з даними E-Government survey індекс розвитку е-урядування та е-демократії в Україні за період 2014–2016 рр. дещо покращився, а держава посіла 62 позицію у світовому рейтингу та потрапила до групи країн з високим рівнем розвитку е-уряду [13].

За результатами дослідження Д. Хуткого та К. Аврамченко, починаючи з 2015 р., 123 територіальні громади (понад 91% з усіх респондентів) застосовували практику електронно-паперового або електронного голосування для вибору проєктів розвитку з метою ініціативних вдосконалень громади. Наголосимо, що результати голосування

були обов'язковими до виконання у практичному вимірі [11].

Із 2015 р. громадяни України мають можливість обирати представників до ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України в режимі е-голосування. З 2018 р. Київською міською радою було прийнято рішення про обрання громадських організацій до Громадської бюджетної комісії також онлайн. 12 серпня 2020 р. стартувало рейтингове електронне голосування за кандидатів до складу Громадської ради при Міністерстві цифрової трансформації за умови використання кваліфікованого електронного підпису.

Варто відзначити, що ініціатива «Партнерство «Відкритий уряд» була свого часу (2016 р.) також прийнята за допомогою онлайн-голосування.

У 2018 р. Національне агентство України з питань електронного урядування отримало нагороду «Партнер року 2017» на Tallinn e-Governance Conference, яка стала одним із найбільших заходів у сфері е-урядування в світі. Цією нагородою було відзначено оновлення законодавства України для сприяння розвитку електронного урядування та запуск «Трембіти» – системи електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів [9].

Проте, незважаючи на прогресивні зрушення у розвитку онлайн-демократії, рейтингові позиції України в межах індексу розвитку е-урядування та е-демократії значно знизилися в 2018 р. Адже е-голосування в Україні ще не було досі застосовано ні для виборів місцевих рад, ні на загальнонаціональному рівні. Проте 2019 р. став багатообіцяючим у плані впровадження амбітних намірів міністра цифрової трансформації М. Федорова щодо реалізації концепції «держава у смартфоні».

Розробка та реалізація електронного додатка «Дія», одного з напрямів ідеї «держави у смартфоні», є важливим кроком до реалізації проєкту електронного голосування в межах технічної підготовки українського суспільства. Проте питання щодо розробки та впровадження нормативної бази залишається неузгодженим і досі.

Висновки. Отже, електронна демократія в умовах інформаційного суспільства, а також у складних процесах, спричинених світовою пандемією, покликана пристосовувати демократичні процедури до викликів сьогодення, налагоджувати співробітництво громадян із владними інститутами та сприяти розвитку громадянського суспільства. Розвиток інструментів електронного урядування та електронної демократії загалом активно сприяє формуванню української держави нового типу, в якій політичні актори та політичні інститути стають е-контрольованими (підзвітними) та дбають про дотримання принципів стійкого розвитку суспільства.

Розвиток вітчизняних е-урядування та е-демократії значно активізується, починаючи з 2014 р. Проте, незважаючи на певні прогресивні

зрушення, рейтингові позиції України в межах індексу розвитку е-урядування та е-демократії є недостатніми, а амбітні наміри урядовців і досі залишаються багатообіцяючими.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Василевич Ю. Досягнення та перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері політики: електронна демократія. *Наукові праці. Політологія*. 2012. Вип. 185. Т. 197. С. 33–36.
2. Вершинин М. Политическая коммуникация в информационном обществе: перспективные направления исследований. *Актуальные проблемы теории коммуникации* : сборник научных трудов. Санкт-Петербург : Изд-во СПб ГПУ, 2004. С. 253–270.
3. Впровадження електронного голосування. INTERNATIONAL IDEA. Міжнародний інститут демократії і сприяння виборам. Програмний документ. 2011. 39 с. URL: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/introducing-electronic-voting-essential-considerations-UK.pdf> (дата звернення: 04.08.2021).
4. Електронна демократія : навч. посіб. / Н. Грицяк, С. Соловійов ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. Грицяк. Київ. : НАДУ, 2015. 66 с. URL: <http://academy.gov.ua/infpoll/pages/dop/2/files/6b6901a9-7d53-4a54-90a8-c894e3fbd91b.pdf> (дата звернення: 03.08.2021).
5. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. Ч. 1. Концептуальні засади електронного урядування та електронної демократії / В. Малиновський, Н. Грицяк, А. Семенченко. Київ : ФОРМ Москаленко О.М., 2017. 70 с.
6. Ліллестрьом М. Переваги та ризики електронного голосування та онлайн-голосування. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12905> (дата звернення: 02.08.2021).
7. Митко А. Інформаційна демократія: реалії та виклики часу : монографія. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 400 с.
8. Про затвердження Порядку подання документів в електронному вигляді до органу ліцензування та видачі ним документів в електронному вигляді за допомогою телекомунікаційних засобів зв'язку : Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 561. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249265385>.
9. Програма U-LEAD. URL: <http://www.compet.kh.gov.ua/images/2018/CNAP/Programa-U-LEAD-Proyekt-pdtrimkiEGOV4UKRAINE> (дата звернення: 08.01.2021).
10. Форми взаємодії електронного урядування. Електронне самоврядування в місті Харкові. URL: http://eu.infocity.kharkov.ua/?page_id=1530 (дата звернення: 05.08.2021).
11. Хуткий Д. Е-голосування в Україні: досягнення, виклики, перспективи. *Промуй Україну*. URL: www.promoteukraine.org (дата звернення: 05.08.2021).
12. Advance voting. URL: <https://www.val.se/servicelankar/other-languages/english-engelska/voting/advance-voting.html>.
13. E-Government survey 2018 Annexes. New York, 2018. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/>

EGovernment%20Survey%202018_Annexes.pdf (дата звернення: 15.01.2021).

14. Masuda Y. The Information Society as Post-Industrial Society. Washington : World Future Society, 1981. 171 p.

REFERENCES:

1. Vasylevych Yu. (2012) Dosyahnennya ta perspektyvy vykorystannya informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy u sferi polityky: elektronna demokratiya [Achievements and prospects for the use of information and communication technologies in politics: e-democracy]. *Naukovi pratsi. Politolohiya*. Vyp. 185. T. 197. S. 33–36. (in Ukrainian)

2. Vershinin M. (2004) Politicheskaya kommunikatsiya v informatsionnom obshchestve: perspektivnyye napravleniya issledovaniy. *Aktual'nyye problemy teorii kommunikatsii* : sbornik nauchnykh trudov. SPb. : Izd-vo SPb GPU. S. 253–270. (in Russian)

3. Vprovadzhennya elektronnoho holosuvannya [Introduction of electronic voting]. (2011). INTERNATIONAL IDEA Mizhnarodnyy instytut demokratiyi i spryannya vyboram. Prohramnyy dokument. 39 s. URL: <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/introducing-electronic-voting-essential-considerations-UK.pdf>. (in Ukrainian)

4. Elektronna demokratiya : navch. posib. [Electronic democracy: textbook] (2015) / N. Hrytsyak, S. Solovyov ; za zah. red. d-ra nauk z derzh. upr., prof. N. Hrytsyak. Kyiv : NADU, 66 s. URL: <http://academy.gov.ua/infpol/pages/dop/2/files/6b6901a9-7d53-4a54-90a8-c894e3fbd91b.pdf>. (in Ukrainian)

5. Elektronne uryaduvannya ta elektronna demokratiya : navch. posib. [E-government and e-democracy: textbook]. (2017.) Ch.1. Kontseptual'ni zasady elektronnoho uryaduvannya ta elektronnoyi demokratiyi / V. Malynovs'kyi, N. Hrytsyak, A. Semenchenko. Kyiv : FOP Moskalenko O.M. 70 s. (in Ukrainian)

6. Lillestr'om M. Perevahy ta ryzyky elektronnoho holosuvannya ta onlayn-holosuvannya [Benefits and risks of electronic voting and online voting]. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12905>.

7. Mytko A. (2014) Informatsiyna demokratiya: realiyi ta vyklyky chasu : monohrafiya [Information democracy: realities and challenges of time: monograph]. Luts'k : Vezha-druk, 2014. 400 s. (in Ukrainian)

8. Pro zatverdzhennya Poryadku podannya dokumentiv v elektronnomu vyhlyadi do orhanu litsenzuvannyatavydachinyndokumentivvelektronnomu vyhlyadi za dopomohoyu telekomunikatsiynykh zasobiv zv'yazku : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny [On approval of the Procedure for submission of documents in electronic form to the licensing agency and issuance of documents in electronic form by means of telecommunication: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine] vid 23 serpnya 2016 r. № 561. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249265385>. (in Ukrainian)

9. Prohrama [program] U-LEAD. URL: <http://www.compet.kh.gov.ua/images/2018/CNAP/Programa-U-LEAD-Projekt-pdtrimkiEGOV4UKRAINE>. (in Ukrainian)

10. Formy vzayemodiyi elektronnoho uryaduvannya [Forms of e-government interaction]. Elektronne samovyaduvannya u misti Kharkovi. URL: http://eu.infocity.kharkov.ua/?page_id=1530. (in Ukrainian)

11. Khutkyy D. E-holosuvannya v Ukrayini: dosyahnennya, vyklyky, perspektyvy [E-voting in Ukraine: achievements, challenges, prospects]. *Promuy Ukrayinu*. URL: www.promoteukraine.org. (in Ukrainian)

12. Advance voting. URL: <https://www.val.se/servicelankar/other-languages/english-engelska/voting/advance-voting.html>.

13. E-Government survey 2018 Annexes. New York, 2018. URL: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/EGovernment%20Survey%202018_Annexes.pdf.

14. Masuda Y. (1981) The Information Society as Post-Industrial Society. Washington : World Future Society, 171 p.

The impact of e-technologies on the formation of relations between authorities and citizens in modern Ukraine

Vinnichuk Olga Vasylivna

Candidate of Political Science, Associate Professor,
Head of the Department of Political Science and Philosophy
Kamianets-Podilskyi I.I. Ohienko National University
Ohienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine

Markitantov Vadym Yuriyovych

Candidate of Political Sciences, Associate Professor at the Department of Political Sciences and Philosophy
Kamianets-Podilskyi I.I. Ohienko National University
Ohienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine

Chabanov Vasyl Grygorovych

Candidate of Philosophical Sciences, Senior Lecturer at the Department of Political Science and Philosophy
Kamianets-Podilskyi I.I. Ohienko National University
Ohienko str., 61, Kamianets-Podilskyi, Khmelnytskyi region, Ukraine

Theoretical foundations of e-governance and e-democracy are substantiated as important mechanisms that contribute to increasing efficiency, openness and transparency of activities of state authorities and local self-government bodies. E-democracy in the conditions of the information society, as well as in the complex processes generated by the global pandemic, is designed to adapt democratic procedures to the challenges of today, establish cooperation between citizens and government institutions and promote the development of civil society, which causes the actualization of its research.

The purpose of the article is to determine the analysis of modern democratic e-technologies as tools for establishing relations between citizens and authorities in modern Ukraine. The defined goal involves the use of methods such as analysis and synthesis, as well as systematic and historical approaches.

The political processes in Ukraine that contribute to the development of e-democracy and e-governance and ensure the openness of the activities of the branches of government are analyzed. The priority was emphasized the priority of introducing electronic interaction between state authorities and citizens for the state policy of Ukraine, which is legally justified in such normative legal acts as the Coalition Agreement, the Government's Action Program, the Association Agreement between Ukraine and the EU, the Information Society Development Strategy, the National Informatization Program, etc.

The issue of the possibility of introducing electronic voting as the latest electoral process technology in Ukraine has been revealed. The positive aspects of e-voting should include: saving time of voters and public funds, speeding up the vote count and accurate results, effective management of electoral system formulas, increasing the level of participation and turnout in elections, increasing the level of accessibility, the absence of spoiled ballots.

Among the shortcomings are: the danger of cyberattacks, the possibility of violating voting secrecy, the risk of manipulation, the likelihood of fraud, hacking interference, restrictions on the possibility of recalculation, etc.

The measures taken by the government on the prospects of using the electronic voting system were considered. The intensification of e-governance and e-democracy in Ukraine since 2014 has been noted. However, despite some progressive changes, Ukraine's rating positions within the e-governance and e-democracy development index are insufficient, and the ambitious intentions of government officials are still promising.

Key words: ICT, e-governance, e-democracy, electronic voting, "state in a smartphone".